

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Haralda Stiffela a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Petra Hatalu, JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Milana Karabína, v trestnej veci proti obvinenému **P. L. a spol.**, vedenej na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 1 T 1/2005, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom dňa 16. júna 2010 v Bratislave, dovolanie, ktoré podal obvinený P. L., zastúpený obhajcom JUDr. M. R., advokátom so sídlom: Š. X., 949 01 N., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. novembra 2007, sp. zn. 1 To 12/2007, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. sa dovolanie obvineného P. L. **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo 17. januára 2007, sp. zn. 1 T 1/2005, bol obvinený P. L. uznaný za vinného v bodoch 1/, 2/, 3/ z pokračovacieho trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písmeno a/, písm. b), písm. j) Trestného zákona v znení zák. č. 253/2001 Z. z. (ďalej len Trestného zákona) a z trestného činu nedovoleného ozbrojovania podľa § 185 ods. 2 písm. b/ Trestného zákona, ktorých sa dopustil tak, že

v bode 1/ obžalovaní P. L., J. B. a Ľ. A.,

dňa 23.07.2001 v čase od 12.15 hod. do 20.15 hod. po predchádzajúcej vzájomnej dohode zmocniť sa, pod hrozbou použitia strelnej zbrane, predmetov zo žltého kovu, spoločne prišli do N. M. nad V. na osobnom motorovom vozidle značky Fiat Croma, EČ: X., kde po príchode obžalovaný P. L. vybral spod sedačky vozidla krátku strelnú zbraň nezistenej značky ráže 5,6 mm, ktorú mal v igelitovej taške a ktorú si v nezistenom čase zadovážil bez povolenia, a spolu odišli do predajne Z. – P., na N. S. č. X. v N. M. nad V., pričom obžalovaný Ľ. A. zostal vonku dávať pozor, obžalovaní J. B. a P. L. vošli do predajne,

kde obžalovaný P. L. bez vedomia a dohody s obžalovanými Ľ. A. a J. B., štyrikrát vystrelil na predavača J. K. a spôsobil mu tak strelné poranenia hlavy s rozsiahlym devastačným poškodením pravej časti mozgu, mozgového thalamu a mozočka, jedno strelné poranenie bedrovosedacej časti, na následky ktorých poškodený J. K. zomrel počas prevodu do nemocnice, a následne z predajne odcudzili rôzne predmety zo žltého kovu v hodnote najmenej 164 040 Sk, čím po likvidovaní poisťnej udalosti spôsobili majiteľke predajne Z. – P., A. P. škodu najmenej v sume 44 891 Sk a poisťovni A., a.s., B., v sume najmenej 119 149 Sk,

v bode 2/ obžalovaní P. L. a J. B.,

dňa 25.08.2001 v čase od 08.15 hod. do 08.45 hod. po predchádzajúcej vzájomnej dohode zmocniť sa pod hrozbou použitia strelnej zbrane, predmetov nachádzajúcich sa v predajni Š. na N. H. číslo X. v Š., vošli do predajne, kde obžalovaný J. B. požiadal predavačku O. L., aby mu otvorila výstavné vitríny, v ktorých sa nachádzali predmety zo žltého kovu a náramkové hodinky rôznych značiek, následne vošiel do predajne obžalovaný P. L., ktorý bez vedomia a dohody s obžalovaným J. B., bez vyzvania zozadu strelil z malokalibrovej zbrane značky Margolin kal. 22 Long. rifle výrobné číslo C2300P, ktorú si zadovážil v nezistenom čase a bez povolenia, do zátylku hlavy predavačku poškodenú O. L., čím jej spôsobil strelné kanálovité rozdrvenie a pomliaždenie mozgu s vnútrolebečným krvácaním pri strelnej zlomenine záhlavovej kosti po zastrele hlavy, vedúce k jej okamžitej smrti na mieste a následne prikázal obžalovanému J. B., aby zobral predmety zo žltého kovu spolu s hodinkami, čo aj tento učinil, a takto odcudzili predmety v hodnote najmenej 1 391 199 Sk, čím po likvidovaní poisťnej udalosti spôsobili majiteľovi predajne Š. Š., B. U. škodu v sume najmenej 753 216 Sk a poisťovni A., a.s., Regionálne riaditeľstvo N. škodu v sume najmenej 637 983 Sk,

v bode 3/ obžalovaný P. L.,

v presne nezistenom čase v období v mesiacoch máj 2001 až jún 2001 vylákal do lesného porastu katastra obce Ž., časti s názvom G., spájajúcej katastrálne územie obce Ž. s obcou J., pod zámienkou návštevy rybníka poškodenú K. H., kde ju zozadu udril nezisteným predmetom do hlavy, následkom čoho poškodená spadla na zem, kde jej strelil do čela hlavy z nezistenej malokalibrovej zbrane a spôsobil jej tak pomliaždenie mozgu, úrazové poškodenie klenby a spodiny lebečnej, tvrdého obalu mozgu a krvácanie do mozgu, čo viedlo

k jej okamžitej smrti, po ktorej ešte strelil poškodenej do pravého vonkajšieho ucha, následne poškodenú povyzliekal donaha a zakopal do vykopaanej jamy o hĺbke 50 cm a oblečenie neskôr spálil.

Za tieto trestné činy uložil krajský súd obvinenému P. L. podľa § 219 ods. 2 za použitia § 29 ods. 1, ods. 3 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. zák. a § 35 ods. 2 Tr. zák., súhrnný trest odňatia slobody na doživotie. Na výkon tohto trestu ho podľa § 39a ods. 2 písm. c/ Tr. zák. zaradil do III. (tretej) nápravnovýchovnej skupiny.

Zároveň zrušil výrok o treste rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. októbra 2005, sp. zn. 1 T 2/2005, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo, zrušením stratili podklad.

Podľa § 55 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. súd uložil obvinenému aj trest prepadnutia vecí, a to pištole zn. Margolin kal. 22 Long rifle, výrobné číslo C 2300P so zásobníkom na 10 ks nábojov a tlmičom hluku výstrelu s tým, že podľa § 55 ods. 3 Tr. zák. vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát.

Podľa § 51 ods. 1, § 52 ods. 1 Tr. zák. krajský súd uložil obvinenému tiež trest prepadnutia majetku, ktorého vlastníkom sa podľa § 52 ods. 3 Tr. zák. stáva štát.

Krajský súd obvineným P. L. a J. B. uložil podľa § 73 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. ochranné opatrenie - zhabanie vecí, a to nábojov zaistených pri domovej prehliadke:

- 109 ks kal. 38 Speciál, zn. SaB,
- 200 ks kal. 7,65 mm, zn. SaB,
- 50 ks kal. 22 Long rifle, zn. SaB,
- 95 ks kal. 22 Long rifle, zn. Remington Subsonic,
- 6 ks kal. 22 Long rifle, zn. PMC,
- 5 ks kal. 22 Long rifle, maďarskej výroby,
- 15 ks kal. 22 Long rifle, zn. SB,
- 5 ks kal. 22 Long rifle, zn. Winchester,
- 4 ks kal. 22 Long rifle, belgickej výroby,
- 3 ks kal. 22 Long rifle, zn. SB,

- 1 ks kal. 22 Long rifle, zn. RWS,
- 1 ks kal. 22 Long rifle, zn. Lapua,
- 152 ks kal. 22 Long Short, zn. SaB.

Podľa § 73 ods. 2 Tr. zák. vlastníkom zhabaných vecí sa stáva štát.

Podľa § 228 ods. 1 Tr. por. krajský súd zaviazal obvineného P. L. samostatne, resp. s ďalšími obvinenými nahradiť solidárne škodu jednotlivým poškodeným stranám v rozsahu, aký vyplýva z výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. januára 2007, sp. zn. 1T 1/2005.

Rozsudok Krajského súdu v Nitre podľa § 139 ods. 1 písm. b/, alinea cc/ Tr. por. účinného do 1. januára 2006, nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 7. novembra 2007, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 To 12/2007, podľa § 256 Tr. por., účinného do 1. januára 2006, odvolanie obvineného zamietol.

Odpis uznesenia najvyššieho súdu bol obvinenému a jeho obhajcovi doručený 10. januára 2008, resp. 9. januára 2008.

Dňa 19. decembra 2008 Krajský súd v Nitre predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal obvinený P. L. prostredníctvom obhajcu JUDr. M. R. na menovanom krajskom súde 11. novembra 2008, a to proti uzneseniu najvyššieho súdu zo 7. novembra 2007, sp. zn. 1 To 12/2007 (a tým zároveň aj proti konaniu, ktoré mu predchádzalo, teda aj proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. januára 2007, sp. zn. 1T 1/05). Dovolanie odôvodnil tým, že rozhodnutiami obidvoch menovaných súdov bol porušený zákon v neprospech obvineného, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. i/ Tr. por., ktoré spočívajú v tom, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, ako aj v tom, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Z obsahu dovolania súčasne vyplýva, že obhajca obvineného namietol - hoci bez výslovného označenia zákonného ustanovenia - aj porušenie zákona v neprospech obvineného z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., teda že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

V tejto súvislosti argumentoval nasledovne:

„Od počiatku popieram spáchanie skutkov s tým, že podľa môjho názoru neexistuje nijaký právne relevantný dôkaz, ktorý by ma usvedčoval zo spáchania skutkov, pre ktoré som bol odsúdený. Súd prvého stupňa moje zavinenie oprel o výpovede nevierohodných svedkov, mám na mysli J. B. a takisto L. A., ktorí podľa môjho názoru v úmysle polepšiť si svoje procesnoprávne postavenie ako obvinených ma začali v prípravnom konaní usvedčovať zo spáchania jednotlivých skutkov. Okrem týchto výpovedí, ktorých vierohodnosť ja dôrazne odmietam, si súd prvého stupňa osvojil za právne relevantný dôkaz, ktorým je opoznávanie mňa ako podozrivého a neskôr ako obvineného. Vytýkam, či už orgánom činným v prípravnom konaní a následne aj súdu spôsob vykonávania opoznávaní. Zastávam názor, že opakované opoznávanie resp. výsledky opakovaných opoznávaní sú nedôveryhodné a dôrazne tvrdím, že takýto dôkaz nie je nad všetky pochybnosti a samozrejme následne takýto dôkaz nie je získaný zákonným spôsobom. Súdu vytýkam spôsob opoznávaní mojej osoby na hlavnom pojednávaní v tom smere, že v čase súdneho konania som bol publikovaný, resp. moja podobizeň bola publikovaná v rôznych časopisoch, novinách a pod.

Vytýkam súdu tiež skutočnosti, že mi bolo upreté právo na obhajobu v predmetnej trestnej veci, a to v smere oboznámenia sa s jednotlivými dôkazmi v spisovom materiáli, ktoré skutočnosti mi boli upreté a odmietnuté.

V ostatných veciach poukazujem na moje podrobné vyjadrovania sa, a to či už v konaní prípravnom a takisto v konaní súdnom, v ktorom smere sa obraciam na dovolací súd so zdvorilou žiadosťou o citlivé a objektívne posúdenie mojich jednotlivých návrhov.“

Z týchto dôvodov obvinený v dovolaní navrhol, aby najvyšší súd ako súd dovolací podľa § 386 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por. vyslovil, že bol porušený zákon v neprospech odsúdeného v ustanovení § 2 ods. 10 Tr. por., ďalej aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1T 1/05, a podľa § 388 ods. 2 Tr. por. prikázal vec na nové prerokovanie a rozhodnutie v inom zložení senátu Krajskému súdu v Nitre.

Dňa 5. decembra 2008 obhajca obvineného predložil krajskému súdu podanie z 18. novembra 2008 spísané samotným obvineným, označené ako „Doplnenie/upresnenie dovolania, a iné“, s uvedením čísiel konaní: 1T 1/05, 1T 2/05, vrátane sprievodného listu zo 4. decembra 2008, v ktorom obhajca obvineného uviedol: „Na základe výslovnej žiadosti môjho mandanta po nahliadnutí Vám v prílohe zasielam podrobné odôvodnenie dôvodov dovolania ním samotným a prosím, aby boli pripojené k trestnému spisu.“ Predmetné podanie bolo najvyššiemu súdu predložené 19. decembra 2008.

Obvinený v podaní výslovne poukázal na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a/, písm. c/, písm. e/, písm. g/ a písm. i/ Tr. por. a teda oproti podaniu z 11. novembra 2008 rozšíril dôvody dovolania o písm. a/ a písm. e/ citovaného ustanovenia. Namietol, že v konaní boli porušené základné zásady trestného konania, najmä zásada in dubio pro reo, rozhodovanie na základe prečítaných dôkazov, nezákonná domová prehliadka, nezákonné poučenia, nezákonné rekognície atď. Z ustanovení Trestného poriadku poukázal na ustanovenia § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 7, ods. 9, ods. 12, ods. 14 a ods. 19, ktoré mali byť postupom súdov porušené.

Pokiaľ ide o obvineným namietaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., t. j. že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, z doplnenia dôvodov dovolania z 18. novembra 2008 vyplýva, že obvineným doplnené dôvody dovolania sú koncipované omnoho širšie než dôvody uvedené obhajcom v dovolaní z 11. novembra 2008, ktorý namietal len odopretie možnosti obvinenému oboznámiť sa s jednotlivými dôkazmi v spisovom materiáli. Obvinený konkrétne namieta zásadné porušenie práva na obhajobu zakotvené v ust. § 2 ods. 9 Tr. por., a to nasledujúcimi skutočnosťami (bod VIII podania z 18. novembra 2008 - č. l. 4669 - 4670 spisu):

- 1) nezabezpečenie obhajoby, keďže ustanovený obhajca si riadne neplnil svoju úlohu,
- 2) trestný spis bol obvinenému prvýkrát ukázaný až po roku konania, aj to na krátky čas (2 hodiny) a potom až na konci vyšetrovania,
- 3) niektoré úkony v prípravnom konaní boli vykonané bez prítomnosti obhajcu,
- 4) oneskorené ustanovenie obhajcu,
- 5) nezabezpečenie dôkazov v prospech obvineného,
- 6) vo veci nebolo vykonané riadne a účinné vyšetrovanie.

V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., t. j. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, obvinený konkretizoval, ktoré dôkazy neboli podľa jeho názoru vykonané zo strany súdu zákonným spôsobom a zároveň uviedol dôvody, pre ktoré považuje tieto dôkazy za nezákonné – nezákonne vykonané opakované opoznávanie osôb a vecí, prečítané výpovede spoluobvinených E. A. a J. B. a svedkýň O. B., A. B. a A. S. z prípravného konania, ktorých nemal možnosť osobne vypočuť, nezákonne získaný dôkaz – zbraň, keď vyšetrovatelia 1. septembra 2001 bez písomného príkazu súdu vykonali domovú prehliadku u svedkyne Piačkovej (str. 3–8, str. 18 podania z 18.novembra 2008 – č. l. 4666–4668, 4672 spisu).

Obvinený v ďalšej časti svojho dovolania namietol nezákonnosť procesu (bod VII podania z 18.novembra 2008 – č.l. 4668 spisu), v rámci neho nerešpektovanie vnútroštátnej judikatúry, konkrétne rozhodnutí R I/1966, R 40/1969, R 38/1968, R 37/1970, R 46/1963, R 56/1994, R 38/1968, R 8/1965, R 54/1990 a R II/1964, vychádzajúcich zo zásady prezumpcie nevinoty zakotvenej v § 2 ods. 4 Tr. por. ako jednej z inštitucionálnych záruk spravodlivosti, z ktorej vyplýva základné pravidlo dokazovania „in dubio pro reo“ (v pochybnostiach v prospech obvineného).

V bode IX svojho podania z 18. novembra 2008 (č.l. 4670 spisu) obvinený namietol porušenie zásady zakotvenej v § 2 ods. 14 Tr. por. spočívajúcej v rovnosti strán v konaní, ktoré vidí v tom, že:

- 1) v konaní bol zastúpený neúčinnou obhajobou,
- 2) oproti spoluobvineným bol v nevýhodnejšom postavení a to z dôvodu, že títo boli vo väzbe ubytovaní vedľa seba, rovnako na vychádzkach mohli chodiť vedľa seba, v dôsledku čoho sa mohli dohodnúť, ako budú vypovedať,
- 3) na rozdiel od obvineného, súd predvolal a vypočul všetkých svedkov navrhnutých obžalobou, rovnako boli vykonané všetky ňou navrhnuté dôkazy.

V ďalšom obvinený poukázal na porušenie práva na nestranný súd podľa § 2 ods. 7 Tr. por. (bod X podania z 18.novembra 2008 – č.l. 4671 spisu). V tejto súvislosti uviedol, že súd účelovo manipuloval s výpoveďami obvinených, aj svedkov. Do zápisnice protokoloval iné tvrdenia, než o akých v skutočnosti vypovedali vypočúvané osoby, nezabezpečil dôkazy v prospech obvineného a tie, ktoré vykonal, zásadne vyhodnocoval v jeho neprospech.

Obvinený ďalej uviedol, že pri vykonávaní jednotlivých úkonov nebol poučený v súlade so zákonom a zo zápisnice o hlavnom pojednávaní nevyplýva, či mu súd umožnil jeho práva realizovať, napr. odmietnuť zúčastniť sa vykonávaného úkonu. Rovnako vytýkal súdu, že sudcovia kládli kapciózne a sugestívne otázky.

Súčasne obvinený namietol porušenie osobnostných práv podľa § 2 ods. 2 Tr. por. (bod XII podania z 18.novembra 2008 – č.l. 4671 spisu), ako aj porušenie práva na podanie odvolania (bod XIII podania z 18.novembra 2008 – č.l. 4672 spisu), odôvodňujúc to tým, že nemal zabezpečenú účinnú právnu pomoc a ďalej tým, že spôsob, akým bolo súdne konanie vykonané, neposkytoval žiadne záruky proti zneužitiu práv zo strany súdu.

V podaní z 18. novembra 2009 obvinený ako v jedinom svojom podaní napáda rozsudok Krajského súdu v Nitre z 10. októbra 2005, sp. zn. 1 T 2/2005, ktorým bol odsúdený pre pokračovací trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. účinného do 1.januára 2006 v bodoch 1/, 2/ citovaného rozsudku samostatne podľa § 9 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a v bode 3/ rozsudku v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006. Podstata jeho námietok spočíva v tvrdení o odsúdení na podklade dôkazov, ktoré boli získané nezákonným spôsobom. Tvrdí, že odsúdenie bolo založené výlučne na výsledkoch opakovaných opoznávaní jeho osoby, ktoré aj súdy označili za nezákonné.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k podanému dovolaniu písomne vyjadril krajský prokurátor v Nitre, ktorý vo svojom podaní z 3. decembra 2008 na margo tvrdenia obvineného o tom, že počas celého trestného konania, či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom spáchanie skutkov, ktoré mu boli kladené za vinu a za ktoré bol právoplatne odsúdený, popieral, uviedol, že toto tvrdenie sa síce zakladá na pravde, avšak súd prvého stupňa svoj názor oprel o celý rad dôkazov, tvoriacich ucelený, ničím neprerušovaný sled, ktoré do seba logicky zapadajú. Ide nielen o výpovede spoluobvinených J. B. a Ľ. A., ktorí už v začiatku prípravného konania a potom i na hlavných pojednávaniach vypovedali vždy rovnako, a to počas niekoľkých rokov trvania konania, a to i s odstupom času. Ich výpovede sa nezhodovali iba v malých detailoch, ktoré však nemali vplyv na konečné rozhodnutie súdu, resp. prípad ako taký. Výpovede týchto spoluobvinených boli doplnené inými svedkami a celým radom ďalších nepriamych dôkazov.

Krajský prokurátor v ďalšej časti svojho vyjadrenia vyvrátil tvrdenie obvineného o nezákonnosti vykonaných rekognícií ako aj odopretí práva na obhajobu, ktoré malo spočívať v nemožnosti oboznámiť sa s jednotlivými dôkazmi. Uviedol, že obvinený tak v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým dôkazom, ktoré boli produkované v jeho trestnej veci, pričom toto právo plne využíval, keď podával rôzne podnety, sťažnosti, návrhy s tým, že o všetkých bolo rozhodované, resp. konané. Počas celého konania obvinený žiadal prekopírovať celé zápisnice z jednotlivých úkonov, čo mu bolo umožnené a v súčasnosti disponuje takmer identickou kópiou spisu. V priebehu celého konania mal svojho obhajcu, s ktorým sa radil a ktorý využíval plne svoje oprávnenie.

Vzhľadom na tieto skutočnosti krajský prokurátor navrhol, aby dovolací súd podľa § 392 ods. 1 Tr. por. dovolanie obvineného ako nepreukázané zamietol.

Po predložení spisu najvyššiemu súdu boli 21. januára 2009 doručené Krajskému súdu v Nitre ďalšie dve podania zo 17. januára 2009 (označené ako „Úprava dovolania a iné“) a 18. januára 2009 (označené ako „Sťažnosť“) spísané samotným obvineným. Najvyššiemu súdu boli predložené 26. februára 2009 prostredníctvom krajského súdu v prílohe jeho prípisu z 24. februára 2009, sp. zn. Spr. 3310/09. Obvinený v týchto podaniach bližšie rozvádza dôvody uvedené v podaní z 18. novembra 2008 a súčasne uvádza, že najvyšší súd ako súd dovolací porušuje jeho právo na prípravu obhajoby, pretože mu v súvislosti s podaným dovolaním neumožnil nahliadnuť do spisu. V podaní zo 17. januára 2009 poukázal na to, že ustanovený obhajca JUDr. M. R. nenamietal všetky dôvody dovolania tak, ako si to sám želal, preto tieto doplnil podaním z 18. novembra 2008. Zároveň upresnil, že ide o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. e/, písm. g/ písm. i/ a písm. j/ s tým, že porušenie Tr. por. vidí v ust. § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 7, ods. 9, ods. 10, ods. 12, ods. 18 a ods.19 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1 Tr. por.), ale súčasne po preskúmaní veci zistil aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

Pred samotným vyhodnotením dovolacích dôvodov uplatnených obvineným v jednotlivých jeho podaniach považuje najvyšší súd za významné zdôrazniť aj v súvislosti s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 21. januára 2010, sp. zn. IV. ÚS 305/09-93, kvalitatívnu a kvantitatívnu stránku týchto podaní.

V dovolaní obvineného z 11. novembra 2008, ktoré síce napísal aj podal obhajca obvineného, namietal správnosť skutkových zistení nižších súdov (vrátane hodnotenia vykonaných dôkazov súdmi), čo je v dovolacom konaní vylúčené (§ 371 ods. 1 písm. i/, časť vety za bodkočiarkou Tr. por.). Okrem toho obhajca namietal nezákonné vykonanie niektorých dôkazov podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., avšak bez akejkoľvek vecnej argumentácie (resp. bez konkrétneho označenia týchto dôkazov, ako aj okolností, v ktorých mala nezákonnosť ich vykonania spočívať). Tak tomu bolo aj v prípade síce nepomenovaného, ale bezpochýb uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. spočívajúceho v porušení práva na obhajobu. Za tejto situácie si najvyšší súd mohol utvoriť komplexný obraz o skutočnom obsahu a rozsahu dovolacích dôvodov iba z doplňujúceho podania obvineného z 18. novembra 2008 (spísané obvineným, ale predložené krajskému súdu prostredníctvom jeho obhajcu), ako aj ďalších podaní zo 17. a 18. januára 2009 (rovnako spísané samotným obvineným, avšak priamo ním aj predložené najvyššiemu súdu prostredníctvom krajského súdu). Z týchto dôvodov bolo jednoznačne potrebné pri vyhodnocovaní jednotlivých dovolacích dôvodov zaoberať sa a vysporiadať aj s obsahom podania z 18. novembra 2008 s prihliadnutím na obsah podaní zo 17. a 18. januára 2009.

Prevažná časť dovolania obvineného z 18. novembra 2008 sa týka jeho námietok vo vzťahu ku skutkovým zisteniam súdov oboch stupňov, k hodnoteniu vykonaných dôkazov z pohľadu ustanovenia § 2 ods. 5, ods. 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006, ako aj realizácie práva na obhajobu, čo všetko malo mať za následok pochybnosti o jeho vine vo vzťahu k pokračovaciemu trestnému činu vraždy. Prostredníctvom vytýkaných väd obvinený uplatňoval vlastnú verziu skutkového deja, ktorá skutočnosť však nezakladá žiadny z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, t. j. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu

v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorý je určený na nápravu v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych pochybení tak, ako to vyplýva z konštrukcie jednotlivých dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a/ až písm. l/ Tr. por., resp. aj ustanovenia § 374 ods. 3 Tr. por. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Preto sú dôvody dovolania - v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní - podstatne užšie.

Dovolanie neslúži na revíziu a nápravu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, upravovať alebo meniť iba súd odvolací, pretože dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, zameranou na preskúmavanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa. Samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže skúmať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa základných zásad trestného konania, najmä zásady ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. V dôsledku uvedeného, nemožno vyvodzovať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. iba s poukazom na údajne nesprávne skutkové zistenia alebo na nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať ani meniť“. Zo zákonnej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že uvedený dovolací dôvod pripúšťa iba tzv. právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších súdov. V rámci rozhodovania o dovolaní z uvedeného dôvodu vychádza dovolací súd zásadne zo skutkových zistení vykonaných súdmi v predchádzajúcom konaní

a hodnotí, či tieto skutkové zistenia (vyjadrené v tzv. skutkovej vete rozsudku) boli z hľadiska hmotného práva správne právne posúdené. Na základe tohto dovolacieho dôvodu nie je teda možné namietat' nesprávnosť zisteného trestného skutku, ani nesprávnosť hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. neúplnosť vykonaného dokazovania a pod. V tomto smere totiž nejde o aplikáciu hmotného práva, ale procesných predpisov, najmä ustanovení § 2 ods. 5, ods. 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 o postupe orgánov činných v trestnom konaní pri zisťovaní skutkového stavu a pri hodnotení dôkazov (zakotvujúce zásady legality a oficiality).

Vo vzťahu k právnemu posúdeniu konania obvineného treba na tomto mieste poukázať na správne odôvodnenie uvedené v uznesení najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho zo 7. novembra 2007, sp. zn. 1 To 12/207, a to pokiaľ ide o chybu prvostupňového súdu. Tento posudzoval všetky tri skutky trestného činu vraždy ako jeden pokračovací trestný čin, hoci skutok pod bodom 3/ nemá žiadnu subjektívnu ani objektívnu súvislosť s vraždami v bodoch 1/ a 2/, a preto mal byť právne hodnotený ako samostatný trestný čin vraždy. Pre absenciu odvolania prokurátora však nebolo možné toto pochybenie napraviť, pretože v prípade rozdelenia skutkov do samostatných trestných činov (skutky pod bodmi 1/ a 2/ ako pokračovací trestný čin vraždy a skutok pod bodom 3/ ako samostatný trestný čin vraždy) by išlo o rozhodnutie v neprospech obvineného, čo sa týka počtu spáchaných trestných činov a tým aj zvýšený stupeň nebezpečnosti spáchanej trestnej činnosti. Táto úvaha sa týka aj možného právneho hodnotenia konania obvineného ako organizátora trestných činov lúpeže v zmysle § 10 ods. 1 písm. a/, § 34 písm. g/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Z obsahu dovolania obvineného z 11. novembra 2008 podaného prostredníctvom obhajcu vyplýva, že ako osobitný dovolací dôvod uplatňuje okolnosť, že mu bolo upreté právo na obhajobu, a to čo sa týka oboznámenia sa s jednotlivými dôkazmi v spisovom materiáli, hoci tento dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. výslovne nepomenováva. Uvedený dovolací dôvod následne rozviedol v podaní z 18. novembra 2008 spísaným ním samotným, kedy v rámci tvrdeného zásadného porušenia práva na obhajobu poukázal na nezabezpečenie obhajoby, keďže ustanovený obhajca si riadne neplnil svoju úlohu. Rovnako namietol, že trestný spis mu bol prvýkrát ukázaný až po roku konania, aj to na krátky čas (2 hodiny) a potom až na konci vyšetrovania, ďalej to, že niektoré úkony v prípravnom konaní boli vykonané bez prítomnosti obhajcu, tento mu bol ustanovený oneskorene a neboli zabezpečené dôkazy v prospech obvineného. V neposlednom rade

obvinený porušenie práva na obhajobu vidí v nevykonaní riadneho a účinného vyšetrovania vo veci.

Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por., je zakotvená v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo. Právo na obhajobu zahŕňa viacero komponentov, primárne právo na osobnú obhajobu (§ 34 ods. 1 Tr. por.), právo nechať sa obhajovať obhajcom (§ 34 ods. 1, § 36 ods. 1 Tr. por.), ako aj právo na povinnú (za účinnosti zákona č. 141/1961 Zb. – nutnú) obhajobu (§ 37, § 38 Tr. por.). Zabezpečenie práv obhajoby je konkretizované v jednotlivých ustanoveniach Trestného poriadku.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“. Dovolací dôvod v tomto zmysle je naplnený vtedy, ak obvinený nemal obhajcu, hoci ho podľa zákona mať mal. Ide teda o porušenie ustanovení Trestného poriadku o povinnej obhajobe. Táto situácia je dôvodom dovolania bez ohľadu na skutočnosť, z akého dôvodu uvedeného v ustanovení § 37 alebo § 38 Tr. por. musel mať obvinený v konaní svojho obhajcu.

Na druhej strane, pod dovolací dôvod podľa citovaného ustanovenia nemožno subsumovať spôsob výkonu obhajoby obvineného ustanoveným obhajcom spočívajúci napr.

v tom, že obhajca sa nechal zastúpiť advokátskym koncipientom, aj keď s tým obvinený nesúhlasil a v prípadoch, v ktorých to Trestný poriadok nepripúšťa. Rovnako prípadne nekvalitne poskytnutá právna pomoc zvoleného, resp. ustanoveného obhajcu nemôže zakladať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Obhajca je povinný obvinenému poskytnúť odbornú právnu pomoc pri prejednávaní jeho trestnej veci, avšak táto skutočnosť nezabavuje obvineného možnosti byť aktívny v konaní pri realizácii jeho práv a povinností určených zákonom. Vyplývajú z uvedeného, pri posudzovaní, či v tom-ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Najvyšší súd aj v tejto súvislosti preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že námietku obvineného, že v konaní bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, nie je možné akceptovať.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že opatrením Okresného súdu Nitra z 2. septembra 2001, sp. zn. 3 Tpr 520/01 bol obvinenému P. L. ustanovený podľa § 39. ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 obhajca JUDr. M. M., so sídlom: AK F. X., N., a to z titulu povinnej (v tom čase nutnej) obhajoby. Vzápätí uznesením Okresného súdu Nitra z 3. septembra 2001, sp. zn. 3 Tpr 58/01, bol obvinený podľa § 68 ods. 1 Tr. por. vzatý do väzby z dôvodov § 67 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 s tým, že väzba začala dňom 1. septembra 2001 o 00.15 hod. a vykonávala sa v Ústave na výkon väzby v Nitre. Menovaný obhajca obhajoval obvineného do 14. novembra 2006, kedy bol opatrením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1 T 1/2005, oslobodený spod povinnosti obhajovať obžalovaného a súčasne podľa § 38 ods. 1 Tr. por. bol P. L. ustanovený obhajca Mgr. P. K., so sídlom: AK F. X., N.. Opatrením Krajského súdu v Nitre z 5. júna 2008, sp. zn. 1 T 1/05, bol obvinenému ustanovený obhajca za účelom podania dovolania, a to JUDr. M. R., so sídlom: AK Š. X., N..

Z obsahu relevantných zväzkov spisového materiálu vyplýva, že obvinený v priebehu celého konania využíval možnosť aktívnej osobnej obhajoby i obhajoby prostredníctvom ustanovených obhajcov. V každom štádiu trestného konania príslušný obhajca poskytoval obvinenému obhajobu zodpovedajúcu povahe prejednáwanej trestnej veci a tak, ako to má na mysli Trestný poriadok. Naopak, práve obvinený v priebehu konania vytváral situácie

sťažujúce výkon obhajoby. Pokiaľ ide o námietku obvineného týkajúcu sa preštudovania trestného spisu, treba konštatovať, že táto nezodpovedá skutočnému stavu veci.

Podľa § 166 ods. 1, ods. 2 Tr. por. účinného do 30. novembra 2005 (v čase oboznámenia obvineného s obsahom vyšetrovacieho spisu - teraz § 208 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), ak vyšetrovateľ alebo policajný orgán uzná vyšetrovanie za skončené a jeho výsledky za postačujúce na podanie obžaloby, umožní obvinenému a obhajcovi, poškodenému alebo jeho splnomocnencovi v primeranej lehote preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania; tohto práva sa môže poškodený výslovne vzdať, o čom musí byť poučený. Na možnosť preštudovať spisy a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania upozorní vyšetrovateľ alebo policajný orgán obvineného a jeho obhajcu najmenej tri dni vopred. Uvedenú lehotu možno so súhlasom obvineného a obhajcu skrátiť. Ak vyšetrovateľ alebo policajný orgán nepovažuje navrhované doplnenie za potrebné, odmietne ho. O týchto úkonoch urobí vyšetrovateľ alebo policajný orgán záznam v spise a o odmietnutí návrhu na doplnenie vyšetrovania vyrozumie obvineného alebo obhajcu a poškodeného. Ak obvinený, obhajca alebo poškodený nevyužijú možnosť preštudovať spisy napriek tomu, že na ňu boli riadne upozornení alebo sa poškodený tohto práva výslovne vzdal, vykoná o tom vyšetrovateľ alebo policajný orgán záznam do spisu a ďalej postupuje tak, akoby k takému úkonu bolo došlo.

Obžaloba v predmetnej trestnej veci bola Krajskému súdu v Nitre doručená dňa 11. júna 2003. Z jednotlivých záznamov o preštudovaní vyšetrovacieho spisu vyplýva, že obvinený si v dňoch od 3. marca 2003 do 28. marca 2003, preštudoval spis od č. 1. 1 do č. 1. 2286. Dňa 7. apríla 2006 obvinený požiadal o opakované prezretie niektorých zväzkov a vyhotovenie si poznámok. Doslovne požiadal „...aby mi bolo umožnené opakovane si niektoré zväzky narýchlo znova prezrieť a urobiť si znovu poznámky pred tým, ako pristúpim k návrhom na doplnenie vyšetrovania.“ Z citovaného evidentne vyplýva, že poznámky si robil už v priebehu predchádzajúcich dní študovania jednotlivých zväzkov spisu. Dňa 11. apríla 2003, bolo teda obvinenému umožnené, aby sa opakovane oboznámil s kompletným spisovým materiálom ČVS: KUV-76/OVVK-2001, rovnako sa opakovane oboznámil z videozáznamami v počte 8 ks. S týmito sa priebežne oboznamoval v dňoch 31. marca 2003 a 7. až 10. apríla 2003. Vzhľadom na uvedené, oboznámeniu sa s vyšetrovacím spisom vrátane videokaziet v tomto období venoval obvinený 26 dní. V období po vrátení veci prokurátorovi na došetrenie (uznesením najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho

z 11. augusta 2004, sp. zn. 5 To 41/2004), obvinený opakovane aktívne využíval svoje práva. V dňoch 26. a 27. januára 2005 sa oboznámil s časťou spisu od č. l. 2373 do č. l. 2756 mapujúcou obdobie od podania obžaloby až do vrátenia veci do prípravného konania a opakovane si preštudoval zväzky č. 1 a 7 až 10. Výslovne sa vzdal práva na prehratie videokazety z konfrontácie medzi obvineným a svedkyňami K., K. a P. konanej v dňoch 15. a 16. novembra 2004.

Pokiaľ ide o návrhy na doplnenie vyšetrovania, obvinený dňa 27. marca 2003, teda ešte v období pred vrátením veci do prípravného konania, prehlásil, že návrhy na doplnenie vyšetrovania bude mať po kompletnom preštudovaní vyšetrovacieho spisu. Dňa 11. apríla 2003 obvinený vyhlásil, že má návrhy na doplnenie vyšetrovania, a že tieto podá poštou alebo cestou svojho obhajcu JUDr. M., ktorý rovnako prehlásil, že sa na vypracovaní týchto návrhov bude spolupodieľať. Z dôvodu, že obvinený požiadal o dostatočný čas na predloženie svojich návrhov, vyšetrovateľ Policajného zboru určil lehotu do 22. apríla 2003, kedy od obvineného prevzal návrhy na doplnenie vyšetrovania z 13. apríla 2003 v počte 80 strán. Po ich oboznámení vyšetrovateľ vo svojom oznámení z 25. apríla 2003 (č. l. 2362) skonštatoval, že navrhované doplnenie nepovažuje za potrebné, z dôvodu ktorého návrhom obvineného nevyhovelo a tieto s poukazom na § 166 ods. 1 Tr. por. účinného do 30. novembra 2005 odmietol. Po vrátení veci do prípravného konania, obvinený predložil ďalší návrh na doplnenie vyšetrovania z 1. februára 2005, a to cestou svojho obhajcu JUDr. M., ktorý ho Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Nitre zaslal v prílohe listu z 8. februára 2005. Po ich preštudovaní vyšetrovateľ Policajného zboru v liste z 10. februára 2005 (č. l. 3374) obvinenému oznámil, že navrhované doplnenie odmieta, pretože ho vzhľadom na povahu navrhovaných dôkazov, ako aj vzhľadom na stav dôkaznej situácie a vyšetrovania v predmetnej veci, nepovažuje za potrebné.

Pokiaľ ide o prítomnosť obhajcu JUDr. M. M. pri oboznamovaní sa obvineného s vyšetrovacím spisom, tento vo väčšine prípadov síce nebol prítomný, avšak obvinený dňa 7. marca 2003 vyslovil súhlas s oboznámením spisu bez prítomnosti obhajcu od 10.45 hod. dňa 3. marca 2003 do 14.45 hod., dňa 7. marca 2003. Jeho ďalšiu neprítomnosť obvinený nenamietal až do dňa 27. januára 2005, kedy vytkol neúčast svojho obhajcu pri preštudovaní spisu a namietol absenciu právnej pomoci, v dôsledku ktorej skutočnosti je preštudovanie spisu neúčinné. V nadväznosti na to si obhajca 28. januára 2005 preštudoval č. l. 2373 až 3359 vyšetrovacieho spisu a prehlásil, že nežiada zopakovať žiadne úkony, na ktorých nebol

prítomný, alebo o ktorých nebol vyrozumený. Rovnako nemal žiadne návrhy na doplnenie vyšetrovania.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že obvinený si v priebehu celého konania robil výpisky, jednotlivé žiadosti založené v spise preukazujú, že obvinený si priebežne vyhotovoval fotokópie zápisníc z vyšetrovacích úkonov, zápisníc z výsluchov, a teda v konečnom dôsledku disponuje s kópiou takmer celého trestného spisu. Je preto zrejmé, že jednotlivé dôkazy a dôkazné prostriedky poznal už v priebehu celého trestného stíhania.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, najvyšší súd v posudzovanom prípade nezistil, že by bol daný dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Obvinený v dovolaní z 18. novembra 2008 uplatnil aj ďalšiu dovoláciu námietku podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. tvrdiac, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V rámci posúdenia, či spôsob, akým súd vykonal dôkazy, je v rozpore so zákonom, je nevyhnutné prihliadnúť na realizáciu základných zásad spravodlivého súdneho procesu, zakotvených predovšetkým v ustanovení § 2 Tr. por., hlavne v jeho odsekoch 10 a 12 (resp. 5 a 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006).

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por., orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. Orgány činné v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Citovaná zásada náležitého zistenia skutkového stavu veci je predpokladom jednak toho, že trestné stíhanie bude vedené v súlade so zákonom a jednak je predpokladom na spravodlivé rozhodnutie vo veci.

Podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov zakotvenej v § 2 ods. 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (teraz § 2 ods. 12 Tr. por.), orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých

okolností prípadu jednotlivu i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstarali orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Trestný poriadok kladie dôraz na zákonné získanie a vykonanie dôkazov a zároveň na prípustnosť použitia dôkazu v konaní. Zákon pritom nepriznáva žiadnemu dôkazu osobitný význam a ani neupravuje, aké množstvo dôkazov treba vykonať na preukázanie určitej skutočnosti. Orgán činný v trestnom konaní a najmä súd však nesmú pri rozhodovaní prihliadnuť na dôkaz získaný donútením alebo hrozbou takého donútenia okrem prípadu, že sa taký dôkaz použije proti osobe, ktorá donútenie alebo jeho hrozbu pri získaní dôkazu použila. Zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri aplikovaní tejto zásady tiež nesmie ísť o prejav ich ľubovôle. Postup dokazovania je potrebné vždy vyčerpávajúcim spôsobom popísať a logicky i vecne presvedčivým spôsobom zdôvodniť. Súd je povinný v odôvodnení svojho rozhodnutia uviesť, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov s tým, že tieto hodnotí z hľadiska ich zákonnosti, závažnosti, pravdivosti a vierohodnosti. Rovnako musí zdôvodniť, ako sa vyrovnal s obhajobou, resp. prečo nevyhovel návrhom na vykonanie ďalších dôkazov.

Z pohľadu dovolacieho súdu, medzi najzávažnejšie chyby majúce za následok porušenie základných zásad dokazovania patria prípady tzv. opomenutých dôkazov, t. j. takých, ktoré napriek tomu, že boli navrhnuté, boli súdom bez vecne adekvátneho zdôvodnenia zamietnuté, eventuálne ich vykonanie bolo celkom opomenuté. Ďalším excesom je situácia, kedy dôkaz nie je získaný procesne prípustným spôsobom, a teda by mal byť vylúčený. Tretiu skupinu chýb tvoria prípady svojvoľného hodnotenia dôkazov vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho logického základu. Ide o prípady, kedy z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Najextrémnejšími sú prípady, kedy sú skutkové zistenia v extrémnom nesúlade s vykonanými dôkazmi.

Po preskúmaní veci dovolací súd žiadne také pochybenie súdov nižších stupňov pri hodnotení dôkazov, ktoré by bolo podraditeľné pod vyššie uvedené chyby dokazovania, nezistil.

Podľa § 89 ods. 2 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 (teraz § 119 ods. 2 Tr. por.), za dôkaz môže poslúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo bolo získané zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Dôkaznými prostriedkami sú najmä výsluch

obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede na mieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie (§ 59 ods. 2), použitie informačno-technických prostriedkov (§ 12 ods. 13) a prostriedkov operatívno-pátracej činnosti.

Zákon teda stanovuje, že ak má byť niečo použité ako dôkaz, musí spĺňať jednak podmienku, že taký dôkaz prispeje k náležitému objasneniu veci, a jednak, že dôkaz musí byť získaný zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob treba považovať nielen splnenie formálnych procesných podmienok vyžadovaných Trestným poriadkom na vykonanie konkrétneho dôkazu, ale aj splnenie obsahových podmienok, t. j. aby úkon – použitý dôkazný prostriedok na vykonanie dôkazu – bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť.

Najvyšší súd ako súd dovolací preskúmal obsah relevantných spisových materiálov v smeroch vytýkaných dovolateľom a zistil, že dokazovanie v preskúmanom konaní bolo vykonané v rozsahu nevyhnutnom pre meritórne rozhodnutie vo veci. Krajský súd postupoval pri hodnotení dôkazov dôsledne podľa § 2 ods. 5, ods. 6 Tr. por. účinného do 1. januára 2006. V koncentrovanej podobe poukázal na dôkazy, na základe ktorých mal vinu obvineného preukázanú bez akýchkoľvek pochybností, reagoval na obhajobu obvineného, ktorú vyhodnotil za tendenčnú v snahe vyhnúť sa trestnej zodpovednosti a neopomenul zdôvodniť, z akého dôvodu zamietol návrhy obvineného na doplnenie dokazovania. Odvolací súd dôsledne splnil revíziu povinnosť v zmysle § 254 ods. 1 Tr. por. účinného do 1. januára 2006 s tým, že skutkové závery prvostupňového súdu označil za správne a presvedčivé a v celom rozsahu sa s nimi stotožnil. Odvolací súd sa v rámci revíznej povinnosti náležite vysporiadal aj s námietkou obvineného spočívajúcou v tom, že prvostupňový súd uveril nepravdivým výpovediam spoluobžalovaných J. B. a Ľ. A.. Za neopodstatnené vyhodnotil dovolací súd tvrdenie obvineného o nezákonnosti vykonania ďalších dôkazov namietaných v podaní z 18. novembra 2008. Skutočnosť, že spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov súdmi I. a II. stupňa nekorešponduje s predstavami obvineného, ešte samo o sebe záver o porušení práva na spravodlivý proces a teda nutnosť zásahu najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho neopodstatňuje.

V súlade so závermi nálezu ústavného súdu o povinnosti najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho riadne sa vysporiadať s obsahom podania obvineného z 18. novembra 2008

a súčasne prihliadnuť na obsah jeho ďalších dvoch podaní zo 17. januára 2009 a 18. januára 2009, najvyšší súd preskúmal predmetné podania, v ktorých obvinený rozšíril dôvody dovolania oproti podaniu z 11. novembra 2008 o dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a/ a písm. e/ Tr. por. (v podaní z 18. novembra 2008) a o dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b/ a písm. j/ Tr. por. (v podaní zo 17. januára 2009) argumentujúc tým, že ustanovený obhajca v pôvodnom dovolaní poukázal iba na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g/ a písm. h/ a bez výslovného zákonného označenia aj písm. c/.

Dovolací súd po preskúmaní veci zistil, že v posudzovanom prípade síce dovolateľ formálne deklaroval vyššie uvedené dovolacie dôvody, avšak bez toho, aby v dovolaní uplatnil námietky, ktoré by im svojim obsahom zodpovedali.

Najvyšší súd je pritom viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný k revízii napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Dovolanie (majúc tým na mysli doplnené, resp. rozšírené dovolanie) len formálne, bez akejkoľvek vecnej argumentácie odkazuje na príslušné ustanovenia upravujúce dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a/, písm. b/ písm. e/ a písm. j/ Tr. por. spočívajúce v tom, že:

- vo veci rozhodol nepríslušný súd,
- súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania,
- odvolací súd zamietol odvolanie podľa § 316 ods. 1, hoci na to neboli splnené zákonné dôvody.

V tejto súvislosti je nutné zdôrazniť, že vymedzenie dovolacieho dôvodu je obligatórnou obsahovou náležitosťou podaného dovolania, pretože limituje obsah a rozsah preskúmvacej povinnosti dovolacieho súdu. Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení, ako aj akýchkoľvek právnych názorov, ktorými je podľa dovolateľa opodstatnená existencia uplatneného dôvodu, musí aj vecne zodpovedať niektorému zákonom stanovenému dôvodu dovolania. Tieto dôvody je potrebné chápať materiálne, nestačí ich len formálne deklarovať tak, ako je tomu aj v predmetnom prípade. Naviac, namietané skutočnosti obvinený neuplatnil

najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, a preto podľa § 371 ods. 3 Tr. por. by tieto dôvody dovolania ani nemohol použiť.

K námietke vznesenej obvineným v jeho podaní zo 17. januára 2009 spočívajúcej v tvrdení, že najvyšší súd ako súd dovolací porušil jeho právo na prípravu obhajoby, pretože mu v súvislosti s podaným dovolaním neumožnil nahliadnuť do spisu, dovolací súd poznamenáva, že táto námietka je neopodstatnená. Predmetný spis bol najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu predložený na konanie o dovolaní 19. decembra 2008. V priebehu dovolacieho konania vedeného pod sp. zn. 1 TdoV 14/2008, obvinený adresoval Krajskému súdu v Nitre žiadosť zo 16. februára 2009 o preštudovanie trestných spisov 1 T 1/2005 a 1 T 2/2005, za účelom prípravy obhajoby v dovolacom konaní. Predmetná žiadosť bola najvyššiemu súdu doručená 26. februára 2009, t. j. v čase, keď už bol predsedom senátu najvyššieho súdu vytýčený vo veci termín neverejného zasadnutia (opatrenie o určení termínu neverejného zasadnutia z 11. februára 2008). Krajský súd vo svojom liste z 23. februára 2009 oznámil obvinenému, že trestný spis 1 T 1/2005 sa od 19. decembra 2008 nachádza na najvyššom súde na rozhodnutie o dovolaní, z dôvodu ktorého nie je možné umožniť mu nahliadnutie do spisu. K spisu 1 T 2/2005 sa predseda senátu krajského súdu vyjadril ešte vo svojom liste z 11. novembra 2008 adresovanom obvinenému, v ktorom uviedol, že v predmetnom spise sa vykonávajú úkony porozsudkovej agendy a okrem toho si obidva spomenuté spisy žiada Okresný súd Galanta. K žiadosti o fotokópie spisu uviedol, že je potrebné konkretizovať strany spisu, ktoré žiada a tieto budú vyhotovené po úhrade vecných nákladov spojených s vyhotovením fotokópií. O dovolaní najvyšší súd rozhodol 2. marca 2009, vzápätí dňa 16. marca 2009 bol spis vrátený Krajskému súdu v Nitre na ďalší postup.

Na upozornenie ústavného súdu sa najvyšší súd zaoberal s obsahom dovolania obvineného z 18. novembra 2008 aj v časti týkajúcej konania Krajského súdu v Nitre vedeného pod sp. zn. 1 T 2/2005.

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 10. októbra 2005, sp. zn. 1 T 2/2005, bol P. L. odsúdený pre pokračovací trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. b/, písm. c/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 v bodoch 1/, 2/ citovaného rozsudku samostatne podľa § 9 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a v bode 3/ rozsudku v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. Tr. zák. účinného do 1. januára 2006. Odvolanie, ktoré proti tomuto rozsudku podal

obvinený, bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu odvolacieho z 8. februára 2006, sp. zn. 1 To 110/2005, podľa § 256 Tr. por. zamietnuté. Následne Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením z 19. marca 2007, sp. zn. 1 Tdo V - 6/2006, podľa § 382 písm. d/ Tr. por. a § 373 ods. 1 a contrario odmietol dovolanie obvineného smerujúce proti vyššie citovanému uzneseniu odvolacieho súdu. Dovolanie bolo odmietnuté bez jeho meritórneho prejednanja, pretože obvinený v lehote určenej najvyšším súdom neodstránil všetky nedostatky podaného dovolania. Bolo to v čase, kedy rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1 T 2/2005, bol už zrušený vo výroku o treste, a to rozsudkom toho istého krajského súdu zo 17. januára 2007, sp. zn. 1 T 1/2005, ktorým bol obvinenému uložený súhrnný trest podľa § 35 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Najvyšší súd dovolanie obvineného z 18. novembra 2008 posudzoval podľa jeho obsahu a dospel k záveru, že toto smeruje len proti uzneseniu najvyššieho súdu zo 7. novembra 2007, sp. zn. 1 To 12/2007, a tým aj proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 17. januára 2007, sp. zn. 1 T 1/2005.

Obvinený v dovolaní uvádza rozsudok sp. zn. 1 T 2/2005 len v súvislosti s uloženým súhrnným trestom. Napriek tomu, že rozsudok sp. zn. 2 T 2/2005 bol zrušený len vo výroku o treste, obvinený ho považuje za zrušený v celom rozsahu. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 1 T 2/2005, najvyšší súd už raz rozhodol.

Po vyhodnotení všetkých dovolacích námietok uplatnených obvineným, päťčlenný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho so zreteľom na všetky vyššie uvedené skutočnosti zistil, že nebol dôvod na konanie o dovolaní obvineného na verejnom zasadnutí tak, ako to uviedol ústavný súd vo svojom náleze, pretože neboli naplnené uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. e/, písm. g/ ani písm. i/ Tr. por. Z tohto dôvodu najvyšší súd dovolanie podané obvineným P. L. bez preskúmania veci odmietol na neverejnom zasadnutí (§ 382 písm. c/ Tr. por.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 16. júna 2010

JUDr. Harald Stiffel, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Kristína Cíhová